

**PARLAMENTUL ROMÂNIEI
CAMERA DEPUTAȚILOR**

**NOTĂ
referitoare la excepția de neconstituționalitate
a dispozițiilor art.250 alin.(6) din Codul de procedură penală**

Către: Biroul permanent al Camerei Deputaților

De la: Secretarul general al Camerei Deputaților

Vă informăm că prin Decizia nr. 24 din 20 ianuarie 2016, definitivă și general obligatorie, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 276 din 12.04.2016, Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate ridicată direct de Avocatul Poporului și constată că soluția legislativă cuprinsă în art. 250 alin.(6) din Codul de procedură penală care nu permite și contestarea luării măsurii asigurătorii de către judecătorul de cameră preliminară ori de către instanța de judecată este neconstituțională.

Potrivit prevederilor art.147 alin.(1) din Constituția României, republicată, dispozițiile din legile în vigoare constatate ca fiind neconstituționale își încetează efectele juridice la 45 de zile de la publicarea deciziei Curții Constituționale, dacă, în acest interval, Parlamentul nu pune de acord prevederile neconstituționale cu dispozițiile Constituției.

Cu această lege a fost sesizată Comisia juridică, de disciplină și imunități.

Anexăm alăturat, Decizia Curții Constituționale nr. 24/2016.

Secretar general

Cristian Adrian PÂNCIU

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 24

din 20 ianuarie 2016

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 250 alin. (6) din Codul de procedură penală

Augustin Zegrean	— președinte
Valer Dorneanu	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Puskás Valentin Zoltán	— judecător
Simona-Maya Teodoroiu	— judecător
Tudorel Toader	— judecător
Afrodita Laura Tutunaru	— magistrat-asistent

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 250 alin. (6) din Codul de procedură penală, excepție ridicată direct de Avocatul Poporului și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 701D/2015.

2. Dezbaterile au avut loc în ședința din 17 noiembrie 2015 în prezența reprezentantului legal al Ministerului Public, procuror Marinela Mincă, și cu participarea reprezentantului legal al autorului excepției, doamna consilier Ecaterina Mirea, cu imputemicie la dosar, când Curtea, având în vedere cererea de întrerupere a deliberărilor pentru o mai bună studiere a problemelor ce formează obiectul cauzei, a amânat succesiv pronunțarea pentru data de 3 decembrie 2015, 8 decembrie 2015, 15 decembrie 2015 și 19 ianuarie 2016. La data de 19 ianuarie 2016, Curtea, constatând că nu sunt prezenți toți judecătorii care au participat la dezbateri, potrivit art. 58 alin. (1) teza întâi din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale și în temeiul art. 57 din Legea nr. 47/1992 și al art. 56 alin. (2) din Regulamentul de organizare și funcționare a Curții Constituționale, adoptat prin Hotărârea Plenumului Curții Constituționale nr. 6/2012, a amânat pronunțarea pentru 20 ianuarie 2016, dată la care a fost pronunțată prezenta decizie.

CURTEA

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

3. Prin Adresa nr. 2.034 din 3 aprilie 2015, Avocatul Poporului, în temeiul art. 146 lit. d) teza a doua din Constituție și al art. 32 din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 250 alin. (6) din Codul de procedură penală.

4. În motivarea excepției de neconstituționalitate se susține că prevederile legale menționate încalcă prevederile constituționale referitoare la accesul liber la justiție, deoarece nu prevăd posibilitatea contestației și împotriva luării măsurii asigurătorii dispuse de către judecătorul de cameră preliminară sau de către instanța de judecată. Folosind exprimarea „interese legitime”, textul constituțional de referință nu pune o condiție de admisibilitate a acțiunii în justiție, ci obligă justiția să ocrotească numai interese legitime. Ca urmare, ceea ce trebuie să primeze este accesul la o cale de atac, caracterul legitim sau nelegitim al interesului urmând să fie constatat în instanță.

5. Cu privire la încălcarea art. 24 alin. (1) din Constituție, Avocatul Poporului susține că acesta cuprinde totalitatea drepturilor și regulilor procedurale ce permit părților implicate în procese să se apere împotriva acuzațiilor ce li se aduc, dovedind

lipsa vinovăției lor și justetea propriilor afirmații, precum și contestând învinuirile ce li se aduc. Garantarea dreptului la apărare este o obligație ce revine statului și se află în strânsă corelație cu **principiile procesuale fundamentale**, precum cel al legalității, al aflării adevărului sau al rolului activ al organelor judiciare. Totodată, exercitarea dreptului la apărare presupune existența unor drepturi procesuale pentru părțile din proces, iar prin intermediul garanțiilor procesuale aceste drepturi pot fi realizate. O garanție procesuală importantă este posibilitatea controlului asupra legalității și temeiniciei atât a soluționării cauzelor, cât și a măsurilor procedurale, motiv pentru care **legiuitorul nu poate suprima dreptul — substanțial — al unei părți interesate de a exercita căile de atac și nici nu poate restrânge exercițiul acestui drept decât în condițiile stabilite prin art. 53 din Constituție**. În concluzie, prin lipsa unei căi de atac, persoana afectată de măsura asigurătorie luată de judecătorul de cameră preliminară și de către instanța de judecată nu își poate exercita dreptul la apărare.

6. Cu privire la încălcarea art. 44 alin. (8) din Constituție, Avocatul Poporului susține că prezumția dobândirii licite a averii se întemeiază pe principiul general potrivit căruia orice act sau fapt juridic este licit până la dovedea contrarie, impunând, în ce privește averea unei persoane, ca dobândirea ilicită a acesteia să fie dovedită. Totodată, **persoana în cauză trebuie să aibă posibilitatea de a dovedi caracterul licit al bunurilor pe care le deține, indiferent de faza procesuală în care s-a dispus măsura confiscării și de persoana care a luat-o — procuror, judecătorul de cameră preliminară sau instanța de judecată**.

7. Prezumția dobândirii licite a averii reprezintă o aplicație a prezumției de nevinovăție și, în acord cu viziunea instanței de la Strasbourg, trebuie însoțită de anumite garanții. În acest sens instanța europeană a statuat că aplicarea practică a diverselor dispoziții naționale, care permit confiscarea extinsă, este compatibilă cu noțiunea de „proces echitabil”, cu prezumția de nevinovăție și cu protecția proprietății și include confiscarea în cadrul pedepselor penale la care se referă art. 7 din Convenție. Totodată, făcând trimitere la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, Avocatul Poporului a arătat că măsura confiscării extinse este dispusă de către o instanță judecătorească pe baza convingerii proprii că bunurile supuse confiscării provin din activități infracționale, formate în urma parcurgerii unei proceduri judiciare publice, în cadrul căreia persoanele în cauză au acces la dosar și la argumentele acuzării și au posibilitatea să propună probe și să se prezinte dovezile pe care le consideră necesare. Or, persoanele aflate în ipoteza art. 250 alin. (6) din Codul de procedură penală sunt lipsite de mijloacele procedurale de apărare împotriva măsurii confiscării speciale/extinse. Situația este cu atât mai gravă când măsura se ia asupra bunurilor proprietate a altor persoane decât suspectul sau inculpatul, care nu au nicio calitate procesuală, iar în lipsa posibilității contestației sunt lipsite de orice mijloc procedural de apărare, de dovedire a caracterului licit al bunurilor confiscate.

8. În sfârșit, în susținerea neconstituționalității textului criticat, Avocatul Poporului face trimitere la reglementarea anterioară prevăzută în art. 168 din Codul de procedură penală din 1969 și la Directiva 2014/42/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 3 aprilie 2014 privind înghețarea și confiscarea

instrumentelor și produselor infracțiunilor săvârșite în Uniunea Europeană.

9. Potrivit dispozițiilor art. 33 din Legea nr. 47/1992, actul de sesizare a fost comunicat președinților celor două Camere ale Parlamentului și Guvernului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

10. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului și Guvernul** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând actul de sesizare, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile scrise depuse de Avocatul Poporului, susținerile reprezentantului autorului excepției, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

11. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10, 29 și 32 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

12. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile art. 250 alin. (6) cu denumirea marginală *Contestarea măsurilor asigurătorii* din Codul de procedură penală, care au următorul conținut: *„Împotriva modului de aducere la îndeplinire a măsurii asigurătorii luate de către judecătorul de cameră preliminară ori de către instanța de judecată, procurorul, suspectul ori inculpatul sau orice altă persoană interesată poate face contestație la acest judecător ori la această instanță, în termen de 3 zile de la data punerii în executare a măsurii.”*

13. Autorul excepției de neconstituționalitate susține că dispozițiile legale criticate încalcă prevederile constituționale ale art. 21 alin. (1) și (2) referitor la accesul liber la justiție, art. 24 alin. (1) referitor la garantarea dreptului la apărare și art. 44 alin. (8) referitor la interdicția confiscării averii dobândite licit și la caracterul licit al dobândirii sale.

14. Cu privire la dispozițiile art. 250 alin. (6) din Codul de procedură penală Curtea constată că s-a mai pronunțat prin Decizia nr. 207 din 31 martie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 387 din 3 iunie 2015, Decizia nr. 497 din 23 iunie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 580 din 3 august 2015, și Decizia nr. 543 din 14 iulie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 694 din 15 septembrie 2015. În acele situații, autorii excepției au criticat, în esență, faptul că împotriva luării măsurii asigurătorii dispuse de judecătorul de cameră preliminară sau de instanța de judecată competentă să soluționeze fondul cauzei nu există o cale imediată de atac, deci partea interesată este limitată în dreptul său de a contesta măsura numai cu privire la modul de aducere la îndeplinire a acesteia, fără a avea posibilitatea de a se plânge împotriva măsurii înseși, împrejurare care ar fi de natură a afecta dispozițiile art. 16, art. 20 art. 21, art. 23 alin. (1) și (2), art. 24, art. 44, art. 53, art. 124 și art. 129, precum și cele ale art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și ale art. 13 privind dreptul la un recurs efectiv din Convenție și ale art. 1 privind protecția proprietății din Protocolul nr. 1 la Convenție.

15. Curtea Constituțională a respins ca neîntemeiate excepțiile invocate, deoarece prin prima decizie, respectiv Decizia nr. 207 din 31 martie 2015, s-a reținut, în esență, că, în cazul în care măsura asigurătorie a fost dispusă prin încheiere de judecătorul de cameră preliminară ori de instanța competentă să judece cauza pe fond, atunci măsura poate fi contestată, în acord cu art. 408 alin. (2) coroborat cu art. 409 alin. (1) lit. b) și f) din Codul de procedură penală, cu apel, odată cu sentința atacată prin care se soluționează fondul cauzei.

16. Tot prin Decizia nr. 207 din 31 martie 2015, anterior citată, paragrafele 17 și 19, Curtea a făcut referire la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, care a constatat că instituirea sechestrului nu este o judecată asupra unei acuzații în materie penală în sensul art. 6 din Convenția pentru apărarea

drepturilor omului și a libertăților fundamentale, deoarece atât stabilirea unor drepturi de creanță ale unor terți, cât și confiscarea unor bunuri sunt măsuri ce urmează a fi luate ulterior, în cadrul unor proceduri separate (Decizia din 18 septembrie 2006, pronunțată în Cauza *Mohammad Yassin Dogmoch împotriva Germaniei*). Or, din moment ce o astfel de procedură nu privește temeinicia unei acuzații penale în sensul art. 6 paragraful 1 din Convenție, nu se poate susține că se impune existența unui dublu grad de jurisdicție. Argumentele din Decizia nr. 207 din 31 martie 2015 au fost reluate și în deciziile ulterioare anterior menționate.

17. În continuare, Curtea observă că, potrivit soluției legislative consacrate de alin. (6) al aceluiași articol, în termen de 3 zile de la data punerii în executare a măsurii asigurătorii, se poate face contestație numai împotriva *modului de aducere la îndeplinire* a acesteia, *legalitatea și temeinicia luării sale* de către judecătorul de cameră preliminară ori de către instanța de judecată putând fi supusă cenzurii numai odată cu fondul.

18. Cu toate acestea, Curtea constată că, **în cazul în care măsura a fost luată cu prilejul soluționării apelului, contestarea ei nu mai este posibilă, neexistând nicio cale de atac.** Așa fiind, prin prisma acestei noi abordări, Curtea consideră necesară reconsiderarea jurisprudenței în materie, urmând să admită excepția de neconstituționalitate invocată în prezenta cauză, pentru considerentele ce vor fi arătate.

19. Astfel, întrucât textul constituțional nu distinge, rezultă că accesul liber la justiție consacrat de art. 21 alin. (1) din Legea fundamentală nu se referă exclusiv la acțiunea introductivă la prima instanță de judecată, ci și la sesizarea oricăror altor instanțe care, potrivit legii, au competența de a soluționa fazele ulterioare ale procesului, așadar, la exercitarea căilor de atac, deoarece apărarea drepturilor, a libertăților și a intereselor legitime ale persoanelor presupune, în mod logic, și posibilitatea acționării împotriva hotărârilor judecătorești considerate ca fiind nelegale sau neîntemeiate — în speță fiind vorba de încheierea de luare a măsurii asigurătorii care, potrivit art. 370 alin. (3) din Codul de procedură penală, este tot o hotărâre judecătorească. Așa fiind, în situația în care măsura asigurătorie este dispusă de instanța competentă să soluționeze apelul, atunci inculpatul, persoana responsabilă civilmente, ori alte persoane interesate sunt lipsite de dreptul de acces la justiție, întrucât legea nu dispune de nicio cale de atac împotriva măsurii, hotărârea prin care a fost luată măsura asigurătorie în apel nemaiputând fi atacată.

20. În aceste condiții, Curtea reține că, în exercitarea prerogativelor sale privind reglementarea căilor de atac sau exceptarea de la exercitarea lor, legiuitorul trebuie să aibă în vedere și respectarea celorlalte principii și texte constituționale de referință. Raportat la materia luării măsurilor asigurătorii, prin eliminarea controlului judiciar separat al încheierilor pronunțate se aduce atingere dreptului accesului liber la justiție și dreptului la un proces echitabil, iar în subsidiar dreptului de proprietate privată. Or, statul are obligația de a garanta caracterul efectiv al accesului liber la justiție în acord cu exigențele referitoare la echitatea procedurilor.

21. Așa fiind, **excluderea de la controlul judecătoresc imediat a încheierii prin care judecătorul de cameră preliminară sau instanța de judecată dispune cu privire la măsuri asigurătorii în procesul penal determină o încălcare a accesului liber la justiție, întrucât, pe de o parte, persoanele interesate sunt private de o garanție procedurală efectivă pentru apărarea dreptului lor de proprietate afectat prin instituirea acestor măsuri, iar, pe de altă parte, se aduce atingere substanței dreptului statuat prin dispozițiile art. 21 alin. (1) din Legea fundamentală în ipoteza în care măsura asigurătorie a fost dispusă în apel.** Principiul de rang constituțional al accesului liber la justiție pentru apărarea drepturilor și intereselor legitime, dar și cel al legalității care trebuie să guverneze procesul penal exclud posibilitatea ca dreptul oricărei persoane interesate ar putea fi limitat doar la contestarea modului de aducere la

îndeplinire a măsurii asigurătorii dispuse de judecătorul de cameră preliminară ori de către instanța de judecată, deoarece pe parcursul procesului penal se pot ivi situații în care împrejurarea avută în vedere în momentul dispunerii acestei măsuri să nu fie conformă cu exigențele legale, neexistând nicio justificare obiectivă sau rațională pentru a nega dreptul persoanei interesate de a se adresa instanței pentru apărarea drepturilor sale.

22. Potrivit prevederilor art. 129 din Constituție, *„Împotriva hotărârilor judecătorești, părțile interesate și Ministerul Public pot exercita căile de atac, în condițiile legii”*. Această normă constituțională cuprinde două teze: prima teză consacră dreptul subiectiv al oricărei părți a unui proces, indiferent de obiectul procesului, precum și dreptul Ministerului Public de a exercita căile de atac împotriva hotărârilor judecătorești considerate ca fiind nelegale sau neîntemeiate; cea de-a doua teză prevede că exercitarea căilor de atac se poate realiza în condițiile legii. Prima teză exprimă, de fapt, în alți termeni dreptul fundamental înscris în art. 21 din Constituție, privind accesul liber la justiție; această teză conține, așadar, o reglementare substanțială. Cea de-a doua teză se referă la reguli de procedură, care nu pot însă aduce atingere substanței dreptului conferit prin cea dintâi teză. Așa fiind, în privința condițiilor de exercitare a căilor de atac legiuitorul poate să reglementeze termenele de declarare a acestora, forma în care trebuie să fie făcută declarația, conținutul său, instanța la care se depune, competența și modul de judecare, soluțiile ce pot fi adoptate și altele de același gen, astfel cum prevede art. 126 alin. (2) din Constituție, republicată, potrivit căruia *„Competența instanțelor judecătorești și procedura de judecată sunt prevăzute numai prin lege”*. Cu toate acestea, deși art. 129 din Constituție asigură folosirea căilor de atac „în condițiile legii”, această dispoziție constituțională nu are însă semnificația că „legea” ar putea înlătura ori restrânge exercițiul altor drepturi sau libertăți expres consacrate prin Constituție.

23. Curtea reamintește că măsurile asigurătorii sunt măsuri procesuale cu caracter real care au ca efect indisponibilizarea unor bunuri mobile și imobile prin instituirea unui sechestru. Ca efect al instituirii sechestrului, proprietarul acestor bunuri pierde dreptul de a le înstrăina sau greva de sarcini, măsura afectând, așadar, atributul dispoziției juridice și materiale, pe întreaga durată a procesului penal, până la soluționarea definitivă a cauzei.

24. Așadar, întrucât dreptul la un proces echitabil poate fi privit în legătură cu încălcarea/negarea unor garanții procesuale privind drepturi cu caracter civil, respectiv dreptul de proprietate privată, Curtea reține că reglementarea unei căi de atac efective în beneficiul persoanelor al căror drept de proprietate este afectat prin măsuri procesuale restrictive reprezintă o exigență constituțională pe care legiuitorul trebuie să o respecte în vederea protejării și garantării dreptului de proprietate privată.

25. De aceea, legiuitorul, pe lângă obligația de a oferi oricărei persoane posibilitatea efectivă de a se adresa justiției pentru apărarea drepturilor, a libertăților și a intereselor sale legitime, trebuie să împlinească acestei posibilități un caracter echitabil care să confere plenitudine de exercițiu prin atingerea finalității urmărite. Aceasta se poate realiza prin crearea unei proceduri care să respecte cerințele de echitate instituite de art. 21 alin. (3) din Constituție în absența cărora este golită de conținut orice cenzură a luării măsurii asigurătorii de către instanță. Exigența este cu atât mai evidentă cu cât hotărârea instanței de fond, punând capăt conflictului de drept penal, intră în categoria actelor prin care se înfăptuiește justiția și a căror verificare de către instanța de apel se realizează, din perspectiva asigurării unui **standard cât mai apropiat de cel al unei protecții normale a dreptului la un proces echitabil**, într-un timp mult prea mare. Simplul drept al persoanei interesate de a se adresa justiției în acest fel capătă caracter formal atâta vreme cât garanțiile specifice procesului echitabil nu sunt respectate. Echitatea procedurii consacrată de art. 21 alin. (3) din

Constituție reprezintă o valorificare explicită a dispozițiilor art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. Așa fiind, aspectele legate de respectarea dreptului la un proces echitabil se examinează în funcție de ansamblul procesului și de principiile proprii de organizare a fiecărei proceduri. În acest sens, Curtea constată că efectivitatea garanțiilor referitoare la procesul echitabil trebuie aplicate nu numai în fazele premergătoare judecării — a se vedea în acest sens dispozițiile art. 250 alin. (1) din Codul de procedură penală potrivit căruia suspectul, inculpatul sau orice altă persoană interesată beneficiază de calea de atac a contestației nu numai împotriva modului de aducere la îndeplinire a măsurii asigurătorii luate de procuror, dar și împotriva măsurii înseși —, ci și în fazele ulterioare (de cameră preliminară, fond sau apel).

26. Prin urmare, faptul că încheierea judecătorului de cameră preliminară sau a instanței de judecată prin care a fost dispusă măsura asigurătorie poate fi atacată cu apel numai odată cu sentința nu este un argument suficient care să acopere neajunsurile relevate, neajunsuri care se convertesc fără putință de tăgadă în **afectări ale dreptului la un proces echitabil**. Mai mult, în situația în care încheierea de luare a măsurii asigurătorii a fost dispusă de către instanța de apel, atunci este negată orice posibilitate a persoanei interesate de a uza de dreptul său substanțial referitor la accesul la justiție.

27. În plus, deși prin Decizia nr. 207 din 31 martie 2015, Curtea a statuat că în materia contestației măsurilor asigurătorii dispuse în procesul penal garanțiile unui proces echitabil, instituite prin art. 6 din Convenție, nu sunt aplicabile, întrucât instituirea sechestrului nu este o judecată asupra unei acuzații în materie penală, se observă că standardul de protecție oferit de dispozițiile Convenției și de jurisprudența instanței europene este unul minimal. Legea fundamentală, jurisprudența Curții Constituționale sau orice altă convenție la care România este parte putând oferi, în măsura în care este afectată substanța unui drept (drept de proprietate și drept la un proces echitabil), un standard mai ridicat de protecție a drepturilor, potrivit prevederilor art. 20 alin. (2) din Constituție și art. 53 din Convenție (a se vedea în acest sens Decizia nr. 64 din 24 februarie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 286 din 28 aprilie 2015). De altfel, Codul de procedură penală din 1968 asigura un standard mai ridicat de protecție, oferind, potrivit art. 168 alin. (1), dreptul oricărei părți/persoane interesate de a se plânge, în orice fază a procesului, nu numai în contra modului de aducere la îndeplinire a unei măsuri asigurătorii, ci și împotriva măsurii înseși.

28. Totodată, potrivit art. 24 alin. (1) din Constituție, *„Dreptul la apărare este garantat”*. Prin redactarea sa, această garanție constituțională nu vizează doar apărarea referitoare la faza procesului penal desfășurată în fața primei instanțe de judecată (de exemplu, prin propunerea și producerea de probe în fața instanței de fond, prin concluzii puse în cadrul dezbaterilor), ci vizează, deopotrivă, și dreptul de apărare prin exercitarea căilor legale de atac împotriva unor constatări de fapt sau de drept ori unor soluții adoptate de o instanță de judecată, dar care sunt considerate greșite de către unul sau altul dintre participanții la procesul penal. Este evident că, în situația în care persoana interesată este împiedicată să exercite până la soluționarea cauzei pe fond o cale de atac împotriva legalității și temeiniciei încheierii judecătorului de cameră preliminară sau a instanței de judecată de luare a unei măsuri asigurătorii sau nu are nicio cale de atac împotriva unei astfel de încheieri dispusă de instanța de judecată cu prilejul soluționării apelului, aceasta nu își poate valorifica și apăra drepturile fundamentale în fața unei instanțe de control judiciar.

29. În ceea ce îl privește pe procuror, Curtea constată că, în virtutea rolului său constituțional statuat de art. 131 din Constituție și raportat la scopul instituirii acestor măsuri stabilite în art. 249 alin. (1) din Codul de procedură penală, și acesta justifică interesul în a formula, *în aceleași condiții ca inculpatul*,

partea responsabilă civilmente sau orice altă persoană interesată, contestație separată cu privire la măsura asigurătorie dispusă în procesul penal de către judecătorul de cameră preliminară ori de către instanța de judecată competentă să soluționeze cauza pe fond sau în apel. În plus, dreptul la un proces echitabil presupune că atât apărarea, cât și acuzarea trebuie să beneficieze nu numai de dreptul de a lua cunoștință de toate piesele, observațiile sau elementele de probă propuse judecătorului de natură să îi influențeze decizia ori de a le discuta și comenta, ci și de dreptul de a uza de aceleași căi de atac. Totodată, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat în jurisprudența sa că principiul contradictorialității, ca o garanție a dreptului la un proces echitabil, nu privește numai părțile între ele, ci și Ministerul Public sau chiar o altă jurisdicție independentă, participantă, potrivit normelor naționale, la o fază superioară a procesului (a se vedea în acest sens Hotărârea din 18 februarie 1997, pronunțată în Cauza *Niderost-Huber împotriva Elveției*, paragrafele 23, 27, 31).

30. În lipsa asigurării unui control judecătoresc eficient asupra măsurii de indisponibilizare a bunurilor în cursul unui proces penal, statul nu își îndeplinește obligația constituțională de a garanta proprietatea privată persoanei fizice/juridice. Obligația de garantare se referă atât la îndatorirea statului de a se abține de la orice afectare a dreptului de proprietate privată, cât și la reglementarea din punct de vedere normativ a unor măsuri pozitive apte să asigure liniștită posesie, folosință și dispoziție asupra bunurilor. Or, crearea unui cadru normativ care fragilizează garanțiile pe care statul trebuie să le stabilească în privința atributelor dreptului de proprietate privată duce la nesocotirea obligației sale asumate prin textul Constituției și implicit la încălcarea dreptului de proprietate privată. Totodată, Curtea reține că vulnerabilizarea proprietății private a persoanei are drept efect crearea unui regim de insecuritate juridică a acesteia, dreptul său de proprietate devenind iluzoriu.

31. În concluzie, lipsa unei căi de atac separate împotriva luării măsurii asigurătorii de către judecătorul de cameră preliminară sau de către instanța de judecată, fie că este instanța de fond sau de apel, contravine dreptului consacrat de art. 21 alin. (1) și (3), art. 44 și art. 129 din Constituție.

32. Așa fiind, Curtea constată că soluția legislativă consacrată de art. 250 alin. (6) din Codul de procedură penală este neconstituțională și impune, pe cale de consecință, instituirea unei căi de atac separate împotriva încheierii prin care a fost luată măsura asigurătorie de către judecătorul de cameră preliminară ori de către instanța de judecată, fie de fond, fie de apel.

35. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d), al art. 29 și al art. 33 din Legea nr. 47/1992, cu majoritate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ CAMERA DEPUTAȚILOR

În numele legii

DECIDE:

Admite excepția de neconstituționalitate ridicată direct de Avocatul Poporului și constată că soluția legislativă cuprinsă în art. 250 alin. (6) din Codul de procedură penală care nu permite și contestarea luării măsurii asigurătorii de către judecătorul de cameră preliminară ori de către instanța de judecată este neconstituțională.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 20 ianuarie 2016.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
AUGUSTIN ZEGREAN

Magistrat-asistent,
Afrodita Laura Tutunaru

33. Curtea Constituțională reafirmă faptul că, potrivit dispozițiilor art. 147 alin. (4) din Legea fundamentală, „De la data publicării, deciziile sunt general obligatorii și au putere numai pentru viitor”. În jurisprudența sa, Curtea a statuat, cu valoare de principiu, că forța obligatorie ce însoțește actele jurisdicționale, deci și deciziile Curții Constituționale, se atașează nu numai dispozitivului, ci și considerentelor pe care se sprijină acesta. Astfel, Curtea a reținut că atât considerentele, cât și dispozitivul deciziilor sale sunt general obligatorii și se impun cu aceeași forță tuturor subiectelor de drept (a se vedea, în acest sens, Decizia Plenului Curții Constituționale nr. 1 din 17 ianuarie 1995 privind obligativitatea deciziilor sale pronunțate în cadrul controlului de constituționalitate, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 16 din 26 ianuarie 1995, Decizia nr. 1.415 din 4 noiembrie 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 796 din 23 noiembrie 2009, și Decizia nr. 414 din 14 aprilie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 291 din 4 mai 2010). În consecință, atât Parlamentul, cât și Guvernul, respectiv autoritățile și instituțiile publice urmează să respecte întru totul atât considerentele, cât și dispozitivul prezentei decizii.

34. Totodată, în privința efectelor deciziilor Curții Constituționale, potrivit art. 147 alin. (1) din Constituție, „Dispozițiile din legile și ordonanțele în vigoare, precum și cele din regulamente, constatate ca fiind neconstituționale, își încetează efectele juridice la 45 de zile de la publicarea deciziei Curții Constituționale dacă, în acest interval, Parlamentul sau Guvernul, după caz, nu pun de acord prevederile neconstituționale cu dispozițiile Constituției. Pe durata acestui termen, dispozițiile constatate ca fiind neconstituționale sunt suspendate de drept.” De asemenea, odată cu publicarea deciziei Curții Constituționale, legiuitorul, în temeiul art. 147 alin. (1) din Constituție, are obligația de a pune de acord soluția legislativă criticată cu dispozițiile Constituției constatate a fi încălcate prin prezenta decizie, așadar, implicit, cu decizia Curții Constituționale, ale cărei considerente și dispozitiv sunt general obligatorii (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 1 din 10 ianuarie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 123 din 19 februarie 2014, paragraful 77), și să procedeze, în consecință, la respectarea exigențelor constituționale. Până la adoptarea soluției legislative corespunzătoare, ca o consecință a prezentei decizii de admitere a excepției de neconstituționalitate, Curtea constată că instanțele judecătorești urmează să aplice în mod direct art. 21 alin. (1) și (3) și art. 129 din Constituție.